

JAMIYAT IJTIMOYIY-SIYOSIY, MA'NAVIY-MAFKURAVIY HAYOTIDA YOSHLARNING O'RNI VA ISHTIROKI

Haydarova E'zozaxon Ulug'bek Qizi

Shahrisabz Davlat Pedagogika Institut Boshlang'ich ta'lim yo'nalishi 2-bosqich talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada jamiyat ijtimoiy-siyosiy, ma'naviy-mafkuraviy hayotida yoshlarning o'rni va ishtiroki haqida mulohazalar yuritiladi.

Kalit so'zlar : Jamiyat, yoshlar, ma'naviy hayot, o'quv-tarbiya, darslik, maktablar, xalqaro almashishlar, hayotiy muammolar.

KIRISH

Mamlakatimizda ma'naviy-ma'rifiy ishlarni tizimli tashkil etish, bu borada amalga oshirilayotgan chora-tadbirlarning samaradorligini oshirish, aholi, ayniqsa, yoshlarning intellektual salohiyati, ongu tafakkuri va dunyoqarashini yuksaltirish, mafkuraviy immunitetini mustahkamlash, vatanparvarlik, xalqqa muhabbat va sadoqat tuyg'usi bilan yashaydigan barkamol avlodni tarbiyalashga alohida e'tibor qaratilmoqda. Shu bilan birga, jahonda g'oyaviy-mafkuraviy kurashlar keskin davom etayotgan, ma'naviy tahdidlar kuchayib borayotgan hozirgi davrda yoshlar o'rtasida milliy qadriyatlarga bepisandlik, zararli yot g'oyalar ta'siriga berilish, jinoyatchilik va ekstremizm harakatlariga adashib qo'shilib qolish holatlari hamon uchramoqda. Ma'naviy-ma'rifiy ishlarning ta'sirchanligini oshirish, ma'naviyat sohasidagi ichki va tashqi tahdid hamda xavf-xatarlarga qarshi samarali kurashish, jamiyatda mafkuraviy immunitetni mustahkamlash, davlat va jamoat tashkilotlarining bu boradagi faoliyatiga yaqindan ko'maklashish maqsadida:

1. Quyidagilar Respublika Ma'naviyat va ma'rifat kengashi (keyingi o'rinlarda Respublika kengashi deb yuritiladi) faoliyatining asosiy yo'nalishlari etib belgilansin:

- aholi o'rtasida faol fuqarolik pozitsiyasini shakllantirish, jamiyatda milliy va umuminsoniy qadriyatlarga asoslangan demokratik tamoyillarni qaror toptirish;

- mamlakatimizda amalga oshirilayotgan siyosiy, iqtisodiy, ijtimoiy, ma'naviy-ma'rifiy islohotlarning, qabul qilinayotgan qonun hujjatlarining mazmun-mohiyatini keng jamoatchilikka samarali yetkazish;

- oila, mahalla, ta'lim muassasalari va mehnat jamoalarida ijtimoiy-ma'naviy muhitni o'rganish va sog'lomlashtirishga qaratilgan faoliyatda ishtirok etish, "mahalla-tuman-viloyat-respublika" prinsipi asosida hududlar kesimidagi ijtimoiy-ma'naviy muhit xaritasini shakllantirish, bu jarayonga zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini keng joriy etish;

- "Jaholatga qarshi ma'rifat" g'oyasi asosida jamiyatda uzluksiz ma'naviy-ma'rifiy tarbiya va targ'ibot-tashviqot ishlarini tashkil etishning strategik yo'nalishlari, ta'sirchan, kreativ va innovatsion uslublarini ishlab chiqish;

tinchlik va osoyishtalikka, mamlakatimizning barqaror taraqqiyotiga, qadriyat va - urf-odatlariga hamda insonparvarlik g'oyalariga xavf soluvchi turli ichki va tashqi tahdidlarga qarshi samarali targ'ibot ishlarini olib borish;

- aholining ijtimoiy-ma'naviy hayotida bunyodkorlik g'oyalarini kuchaytirish, diniy bag'rikenglik va millatlararo totuvlik muhitini yanada mustahkamlash.

ASOSIY QISM

Jamiyat ijtimoiy-siyosiy, ma'naviy-mafkuraviy hayotida yoshlarning o'rni va ishtiroki haqida ma'lumot quyidagi ko'plab nuqtalarga bog'liq bo'lishi mumkin:

1. Ijtimoiy Hayotda Yoshlarning O'rni: Yoshlar jamiyatning energiyasini, yangiliklarini va tajribalarini o'zlarining o'rniga ega bo'lgan muhim bir guruhdir. ular ijtimoiy tizimda yangiliklarni olib kelish, ijtimoiy masalalarni muhokama qilish va yangi fikrlar o'rgatishda

muhim rol o'ynaydilar.

2. Siyosiy Hayotda Yoshlarning Ishtiroki: Siyosiy hayotda yoshlar siyosiy jarayonlarda ishtirok etish, siyosiy partiyalarga a'zo bo'lish, ovoz berish va siyosiy tadbirlarda qatnashish imkoniyatiga ega bo'lishadi. ularning siyosiy ishtiroki demokratik jamiyatning rivojlanishida muhimdir.

3. Ma'naviy-Mafkuraviy Hayotda Yoshlarning O'rni: Yoshlar ma'naviy-mafkuraviy hayotda o'z fikrlarini ifoda etish, ma'naviy rivojlanish va mafkuraviy qadrlash uchun muhim bir guruhdir. ularning ma'naviy-mafkuraviy ishtiroki ijtimoiy rivojlanishga olib kelishi mumkin.

4. O'zlashtirish va O'zini Rivojlantirish: Yoshlar o'zlarini o'zlashtirish, o'zlarini rivojlantirish va yangi narsalarni o'rganish orqali ma'naviy-mafkuraviy hayotda o'zlarini rivojlantirishadi. Bu, ularning shaxsiy va intellektual rivojlanishiga yordam beradi.

5. Ijtimoiy Masalalarda Ishtirok: Yoshlar ijtimoiy masalalarda ishtirok etish, inson huquqlarini himoya qilish, inson haq-huquqlarini o'rganish va ijtimoiy masalalarni muhokama qilishda muhim bir rol o'ynaydilar.

Jamiyat ijtimoiy-siyosiy, ma'naviy-mafkuraviy hayotida yoshlarning o'rni va ishtiroki jamiyatning rivojlanishi, demokratik jamiyatning kuchayishi va insonlarning rivojlanishi uchun muhimdir.

Yoshlar ma'naviy-mafkuraviy hayotda quyidagi yo'llar bilan ishtirok etadi:

1. Ma'naviy Tarbiya va O'quv-Tarbiya: Yoshlar ma'naviy-mafkuraviy hayotda o'quv-tarbiya tizimlaridan o'tadilar va ma'naviy rivojlanish uchun zarur bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishadi. O'quv-tarbiya jarayonida ma'naviy fikrlar o'rgatiladi va shaxsiy rivojlanishni ta'minlash uchun muhimdir.

2. San'at va Madaniyat Faoliyatlarida Ishtirok: Yoshlar san'at va madaniyat faoliyatlarida ishtirok etish orqali o'z ma'naviy-mafkuraviy sohillarini rivojlantirishadi. Teatr, musiqa, rassomlik, adabiyot kabi san'at turlarida ishtirok etish ularning ma'naviy-mafkuraviy rivojlanishiga yordam beradi.

3. Fikr Muborizasi va Muhokama: Yoshlar ma'naviy-mafkuraviy hayotda fikr muborizasi va muhokama tadbirlarida ishtirok etishadi. Fikr almashishlar, muzakalar, maqolalar yozish, fikr-muhokama forumlari kabi tadbirlarda qatnashish ularning fikrini ifoda etish va o'z fikrini rivojlantirishga yordam beradi.

4. Xalqaro Almashishlar va Tanishuvlar: Yoshlar xalqaro almashishlar va tanishuvlar orqali ma'naviy-mafkuraviy hayotda ishtirok etishadi. Xalqaro forumlar, tanishuvlar, student almashishlari, tarixiy va madaniy sayohatlar kabi tadbirlarda qatnashish ularning dunyoni kengaytirish va yangi tajribalar olishiga imkon beradi.

5. Ma'naviy Rahbarlik va Jamoat Xizmati: Yoshlar ma'naviy-mafkuraviy hayotda ma'naviy rahbarlik vazifalarini o'zlarining yetakchi qilishlari, jamoat xizmati faoliyatlarida ishtirok etishadi. Ma'naviy rahbarlik, jamoat xizmati tadbirlarida qatnashish ularning o'zlarini rivojlantirish va jamoatga foyda olishiga yordam beradi.

Yoshlar ma'naviy-mafkuraviy hayotda o'quv-tarbiya, san'at va madaniyat faoliyatlarida ishtirok, fikr muborizasi, xalqaro almashishlar, ma'naviy rahbarlik va jamoat xizmati tadbirlarida qatnashish orqali o'z ma'naviy rivojlanishlariga yordam beradi.

Yoshlar ma'naviy-mafkuraviy hayotda o'quv-tarbiya tizimlaridan quyidagi usullar bilan foydalanadi:

1. Rasmiy Ta'lim Muassasalari: Yoshlar o'quv-tarbiya tizimlaridan rasmiy ta'lim muassasalarida foydalanadi. Maktablar, kollejlari, institutlar va universitetlar yoshlarga rasmiy o'quv-tarbiya tizimlarini taqdim etishadi.

2. Maktablar va Darsliklar: Yoshlar maktablar va darsliklar orqali ma'naviy-mafkuraviy bilimlarni o'rganishadi. Darsliklar, fanlar va kasblar bo'yicha o'quv dasturlari ularning ma'naviy rivojlanishiga yordam beradi.

ILM FAN YANGILIKLARI KONFERENSIYASI

30-OKTABR

ANDIJON, 2024

3. O'quv Kitoblari va Elektronik Resurslar: Yoshlar o'quv kitoblari, elektronik resurslar, onlayn kurslar va ma'ruzalar orqali ma'naviy-mafkuraviy bilimlarni o'rganishadi. Bu resurslar ularning o'zlashtirishiga va rivojlanishiga yordam beradi.

4. San'at va Madaniyat Tadbirlari: Yoshlar san'at va madaniyat tadbirlarida ishtirok etish orqali ma'naviy-mafkuraviy rivojlanishlarini yuqori darajada oshirishadi. Teatr, musiqa, adabiyot kabi san'at turlarida ishtirok ularning ma'naviy rivojlanishiga qo'shimcha qulaylik keltiradi.

5. Mentorlik va Ko'rsatilgan Ta'lim: Yoshlar mentorlik va ko'rsatilgan ta'lim orqali o'zlarini rivojlantirishadi. O'qituvchilar, mentorlar yoki ko'rsatilgan ta'lim dasturlari yoshlarga shaxsiy rivojlanishlarida yordam beradi.

6. O'zlashtirish va O'zini Rivojlantirish: Yoshlar o'zlashtirish va o'zini rivojlantirish orqali o'zlarini ma'naviy-mafkuraviy hayotda rivojlantirishadi. O'zlashtirish dasturlari, shaxsiy rivojlanish planlari ularning o'zlarini rivojlantirishiga yordam beradi.

Yoshlar ma'naviy-mafkuraviy hayotda o'quv-tarbiya tizimlaridan rasmiy ta'lim muassasalari, maktablar, darsliklar, o'quv kitoblari, san'at va madaniyat tadbirlari, mentorlik va ko'rsatilgan ta'lim, o'zlashtirish va o'zini rivojlantirish kabi usullar bilan foydalanadi.

MUAMMO VA YECHIMLAR

Jamiyat ijtimoiy-siyosiy, ma'naviy-ma'naviy hayotida yoshlarning o'rni va ishtirokiga oid muammolar quyidagi ko'plab omillarga bog'liq bo'lishi mumkin:

1. Diskriminatsiya: Yoshlar ijtimoiy-siyosiy hayotda diskriminatsiya bilan yuzlashadi, jins, millat, din, kasbiyot va boshqa sabablarga asoslangan diskriminatsiya ularning o'rni va ishtirokida muammolarga olib kelishi mumkin.

2. Engel va Cheklar: Yoshlar ijtimoiy-siyosiy, ma'naviy-ma'naviy hayotda rivojlanishlariga cheklar va to'satdan muammolar tug'ilishi mumkin. Engellangan resurslar, qonunlar, siyosiy cheklar ularning o'rni va ishtirokida muammolarga olib kelishi mumkin.

3. Qatnashish Imkoniyatlari: Yoshlarga ijtimoiy-siyosiy, ma'naviy-ma'naviy hayotda qatnashish imkoniyatlari ta'minlanishi muhimdir. Qatnashish imkoniyatlari cheklanish, qatnashish tadbirlariga ruxsat etilmagani yoki qatnashishda qiyinliklar tug'ilishi muammolarga olib kelishi mumkin.

4. Huquqiy Tarbiya va O'quv-Tarbiya: Yoshlarga huquqiy tarbiya va o'quv-tarbiya tizimlarida yetarli ma'lumotlar berilishi muhimdir. Huquqiy tarbiya va o'quv-tarbiya tizimlarining yetarli darajada ishlamaganligi, huquqiy masalalarni tushunish va muhofaza qilishda muammolarga olib kelishi mumkin.

5. Siyosiy Ishtirok: Yoshlarga siyosiy ishtirok imkoniyatlari ta'minlanishi muhimdir. Siyosiy tadbirlarda, ovoz berishda, siyosiy partiyalarga a'zo bo'lishda muammolar tug'ilishi mumkin.

6. Ma'naviy-Ma'naviy Tarbiya: Yoshlarga ma'naviy-ma'naviy tarbiya, ma'naviy-ma'naviy hayotda rivojlanishlari uchun muhimdir. Ma'naviy-ma'naviy tarbiya tizimlarining yetersizligi, ma'naviy-ma'naviy rivojlanishlariga chek bo'lishi muammolarga olib kelishi mumkin.

Jamiyat ijtimoiy-siyosiy, ma'naviy-ma'naviy hayotida yoshlarning o'rni va ishtirokiga oid muammolar diskriminatsiya, engel va cheklar, qatnashish imkoniyatlari, huquqiy tarbiya, siyosiy ishtirok, ma'naviy-ma'naviy tarbiya kabi ko'plab omillarga bog'liq bo'lishi mumkin. Umid qilamizki, bu muammolar hal etilishi va yoshlarning o'rni va ishtirokini kuchaytirish uchun qadam atilishi uchun yordam beradi.

Yoshlar siyosiy ishtirokda quyidagi muammolar yuzaga kelishi mumkin:

1. Qatnashish Imkoniyatlari Cheklanishi: Yoshlar siyosiy ishtirokda qatnashish imkoniyatlari cheklanishi muammolarga olib kelishi mumkin. Siyosiy tadbirlarga ruxsat etilmagani yoki qatnashishda qiyinliklar tug'ilishi ularning siyosiy ishtirokida muammolarga duch keldirishi mumkin.

2. Diskriminatsiya: Yoshlar siyosiy ishtirokda diskriminatsiya bilan yuzlashishi mumkin. Jins,

ILM FAN YANGILIKLARI KONFERENSIYASI

30-OKTABR

ANDIJON, 2024

millat, din, kasbiyot yoki boshqa sabablarga asoslangan diskriminatsiya ularning siyosiy ishtirokida muammolarga olib kelishi mumkin.

3. Siyosiy Partiyalar va Tashkilotlar Bilan Qatnashish: Yoshlar siyosiy partiyalar va tashkilotlar bilan ishtirok etishda muammolarga duch keldirishi mumkin. Qatnashish imkoniyatlari cheklanishi, siyosiy partiyalar va tashkilotlar tomonidan qabul qilingan cheklar, siyosiy tizimning ishlashida muammolarga olib kelishi mumkin.

4. Ovoz Berishda Cheklanish: Yoshlar siyosiy ishtirokda ovoz berishda cheklanish muammolarga olib kelishi mumkin. Ovoz berish jarayonida cheklanish, ovozlar bilan manipulyatsiya qilish yoki ovozlar hisobini to'g'ri olishda muammolarga olib kelishi mumkin.

5. Siyosiy Tadbirlarda Qatnashishda Cheklanish: Yoshlar siyosiy tadbirlarda qatnashishda cheklanish, tadbirlar bo'yicha ma'lumotlarga ega bo'lmagani yoki qatnashish imkoniyatlari to'g'ri ta'minlanmaganligi muammolarga olib kelishi mumkin.

Yoshlar siyosiy ishtirokda qatnashish imkoniyatlari cheklanishi, diskriminatsiya, siyosiy partiyalar va tashkilotlar bilan qatnashish, ovoz berishda cheklanish, siyosiy tadbirlarda qatnashishda cheklanish kabi muammolar yuzaga kelishi mumkin. Umid qilamizki, bu muammotlar hal etilishi va yoshlar siyosiy ishtirokida muvaffaqiyatli bo'lishi uchun qadam tashlanishi uchun yordam beradi.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda har bir yosh avlod yangi hayotga qadam qo'yish uchun astoydil hayotga tayyor bo'lib borishlari kerak. Ya'ni bu uchun ular juda ham ko'p o'z ustilarida astoydil ishlashlari kerak.

Yoshlar ma'naviy mafkurani nima ekanligini uning zaminida nima yotganligini bilishlari kerak. Chunki bu tushunchaning zamirida juda ham katta ma'no bor.

Har bir yosh avlod hayotda o'z o'rnini topgan bo'lishi va jamiyatga nafi tegadigan shaxs bo'lib yetishishlari shart. Bu hozirgi zamon talabiga aylangan .

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. qalampir.uz/uz/news/ma-naviy-ma-rifiy-ishlar-samaradorligini-oshirish-buyicha-prezident-k-arori-k-abul-k-ilindi-3127 Ma'naviy-ma'rifiy ishlar samaradorligini oshirish bo'yicha Prezident qarori qabul qilindi.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2021-yil 26-martdagi PQ-5040-sonli qaroriga asosan o'z kuchini yo'qotgan — Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi, 26.03.2021-y., 07/21/5040/0243-son.